

Регионална конференција

Подобрување на условите за домување на Ромите

**- Улогата на граѓанското општество - Можности и
предизвици -**

NATIONAL ROMA CENTRUM

NATIONAL ROMAN CENTRUM

21-22.05.2012

Проектот „Легализација на ромското домување – Македонија“, НРЦ го спроведува во соработка со партнерските организации Хабитат Македонија и ФООМ, а со поддршка од Ургентниот фонд и Канцеларијата ромски иницијативи.

ГОДИНИ
FOUNDATION ФОНДАЦИЈА
OPEN ОТВОРЕНО
SOCIETY ОПШТЕСТВО
MACEDONIA МАКЕДОНИЈА

Habitat
for Humanity®
Македонија

NATIONAL ROMA CENTRUM

„Легализација на домувањето за Роми“

Во 2011 беше донесен законот за справување со бесправно изградени објекти со којшто Владата на Р.М. промовираше пристап до легално домување со посебен акцент дека надоместокот за легализација е поволен за сите (1 евро за метар квадратен), а социјалните случаи се ослободени од плаќање на надомест.

Тоа претставуваше поттик и мотивација за најсиромашните слоеви кои со децении живеат во нелегални градби да можат легално да ги уживаат сопственичките права.

NATIONAL ROMA CENTRUM
NACIONALŤ ROMA CENTRUM

„Легализација на домувањето за Роми“

Општа цел на проектот: Да се зголеми процентот на легализирани домови во Република Македонија.

Специфична цел на проектот: Легализација на домови во 6 општини во Скопје, Куманово, Кочани, Прилеп, Тетово и Штип каде што живее поголем број ромско население, преку финансиска и техничка поддршка за процесот.

NATIONAL ROMA CENTRUM
NACIONAL ROMVA CENTRUM

„Легализација на домувањето за Роми“

Проектот се имплементира во 2 фази

1 фаза се имплементираше во период август – септември 2011 година

НРЦ спроведе Информативна кампања во 12 општини во Р.М за постапката за легализација (Чаир, Карпош, Кисела Вода, Гази Баба, Ѓорче Петров, Илинден, Шуто Оризари, Куманово, Кочани, Прилеп, Тетово и Штип) и поднесе апликации за легализација во 6 општини на објекти за домување на Ромите во согласност со Законот за постапување со бесправно изградени објекти (Службен весник на Република Македонија број 23 од 24.02.2011 година), (Шуто Оризари, Куманово, Тетово, Штип, Кочани, Прилеп).

„Легализација на домувањето за Роми“

СТАНДАРДИ ЗА ЛЕГАЛИЗАЦИЈА

- Бесплатниот објект или најмалку едно ниво од објектот да преставува **градежна и функционална целина**, со поставени прозори, поставени инсталации и истиот да може да се употребува.
- Бесплатниот објект да не е **склон на паѓање**.
- Да **постои пристапен пат** или пешачка улица или патека до бесплатниот објект или пак да постои можност за изградба доколку истиот не е изграден.
- Намената на бесплатниот објект да е во согласност со **намената на земјиштето** на кое е изграден истиот, утврдена согласно важечката урбанистичка планска документација, а доколку пак не е во тој случај е потребно одлука на Советот на надлежната општина за носење на урбанистичка планска документација со која намената ќе се усогласи во иднина.
- Бесплатниот објект да е изграден на земјиште на кое согласно важечката урбанистичка планска документација е предвидено изградба на сообраќајна инфраструктура, а со одлука на Советот на надлежната Општина е утврдено дека **не се изврши промена на трасата на сообраќајната инфраструктура или пак истата нема да се предвиди**.

НАДОМЕСТОК ЗА ЛЕГАЛИЗАЦИЈА

- **Кукит** * 1 евро по м², додека пак за други објекти од локално значење * надоместокот за урдувања на градежно земјиште кој се претставува во поставката за добивање на одобрение за градење.
- Надоместокот може да се плати на **одложено плаќање**, односно на 12 месечни рати.
- **Корисниците на социјална помош, не плаќаат надоместок** за утврдување на правен статус на бесплатен објект.

ПРАВО НА ЖАЛБА

Против решение на градоначалникот за утврдување правен статус на бесплатен објект и за одбивање на барањето може да се изјави жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на решението до Министерството за транспорт и врски.

ВОДИЧ ДО ЛЕГАЛЕН ДОМ

Закон за поставување со бесплатно изградени објекти (Службен весник на Република Македонија број 23 од 24.02.2011 година)

15.000 брошури „Како до легален дом“ се дистрибуирани во 12 општини во Р.М.

КОИ СЕ ПРИОРИТЕТНИТЕ СЛУЧАЈИ ОВОЈ ЗАКОН

- Со легализација на вашето дом се овозможува да:
- ја зголемите вредноста на вашиот објект
 - го продадете објектот
 - го остави во наследство
 - го даде пак иквотен и кадетен кредит

ШТО Е ПОТРЕБНО ЗА ДА СЕ ЛЕГАЛИЗИРА ДОМОТ

- **Поднесување на барање за легализација до надлежната Општина** (општината на која територија е изградена двојрабната) а при чимор кој е вара до легализација на вашиот дом.
- **Задолжително е да се исполнуваат** рокот за извршување на барањето за легализација кој истекнува на **3-ти септември 2011**

ПОТРЕБНА ДОКУМЕНТАЦИЈА

- **Уверение за државјанство или копија од лична карта** за државно физично лице, односно докази за постојан престој за странско физично лице, извад од Централен Регистар на Р.М. односно соодветна ин ситуација во државата во која странското физично лице има седиште;
- **Доказ за приклучен на комунална инфраструктура или пак сметки за јавни услуги** (струја, вода или пак) а доколку бесплатниот објект нема инфраструктурни приклучоци не може да се поднесе изјава за уверение на нотар, со која барањето не постојат дена двојрабното и изградена пред ставување во сила на овој закон и

Градски или баратер за утврдување на фактичката состојба на бесплатниот објект со имален лист, за чја изработка согласно тарифите за акциите на надоместокот, подготвителни такси можат да наплаќаат (дадените такси се без промован данок):

- за објекти до 50 м² - 2000 денари
- за објекти од 51 до 150 м², за 1 м² - 41 денар
- за објекти од 151 м² до 200 м² - 600 денари
- за објекти од 201 м² до 250 м² - 740 денари
- за објекти од 251 м² до 300 м² - 790 денари
- за објекти од 301 м² до 350 м² - 830 денари
- за објекти со внатрешна површина над 351 м² - 830 денари + 15 денари за секој м² над 351 м²

ШТО ПО ДОСТАВА НА БАРАЊЕТО ЗА ЛЕГАЛИЗАЦИЈА

- По приемот на барањето, Комисија од општината изготвува на терен и ја утврдува фактичката состојба на самото место.
- Составува заклучок за извршениот увид на самото место со технички податоци за бесплатниот објект и прави фотографии од него.
- По приемот на сите документи и добивање на информациите од теренот, општината е обврзана во рок од шест месеци од приемот на барањето да утврди дали се исполнети условите за исполнување на двојрабното во урбанистичко-планската документација, по што издава урбанистичка согласност или, ако не е исполнува, донесува решение со кое се одбива барањето за утврдување правен статус.

ШТО СО ЗЕМЈИШТЕТО

- Доколку бесплатниот објект е изграден на земјиште што не е сопственост на **Барателот или на Р.М.** односно во сопственост на друго лице, до општината се доставува и **Доказ за доблесплатен закуп** на земјиштето спречено со сопственост на земјиштето.

- Доколку бесплатниот објект е изграден на земјиште врз основа на договор за купопродаја, на кое како корисник е евидентиран површичниот сопственик, а Барателот го користи земјиштето повеќе од 20 години од денот на склучувањето на договорот, до општината се доставува и **изјава за уверение на нотар** дадено под кривична и материјална одговорност со која Барателот ќе потврди дека по иста куповна предметното земјиште од парничанот сопственик.

- Доколку е поднесено барање за утврдување правен статус на бесплатен објект што е изграден на земјиште со ирвочестината икотни одност постова тоа што не е сопственост оставачката поставка, до општината се доставува и извршениот увид на нотар-повреник на оставачкиот од денот кога е издадена поставката за предметното земјиште.

- Доколку е поднесено барање за утврдување правен статус за **станбени зградби за колективно домување**, потребно е Барателот да е поднесено од барањето на стандардизирање да постојано од повеќе од полугодишна имален на стан во зградата, при што, покрај потребно да броевите документи за легализација, се треба да се достави список на станари, **Фотоевиденци за купопродаја** на становите во зградата, како и уверение за државјанство или копија од лична карта од сите ималени на стан во зградата.

„Легализација на домувањето за Роми“

Резултати

Во проектот беа пополнети 2,586 прашалници од 12 општини во Македонија што содржеа теренски информации за состојбата со:

- 1. Лични документи;**
- 2. Број на семејства кои живеат во куќата;**
- 3. Број на членови во секое семејство и извор на примања за секое семејство;**
- 4. Дали објектот е нелегална конструкција;**
- 5. м2 на куќата;**
- 6. Врска со комуналната инфраструктура;**
- 7. Вода;**
- 8. Струја;**
- 9. Дали семејството сака да легализира;**
- 10. Дали имаат доволно финансиски средства за процесот на легализација.**

„Легализација на домувањето за Роми“

Резултати од прашалниците

- 1. Вкупен број на прашалници (куќи) – 2589**
- 2. Број на семејства – 3776**
- 3. Број на личности - 13969**

Број на семејства во една куќа

- По едно семејство во куќа во 1678 куќи,
2 семејства во една куќа во 676 куќи,
3 семејства во една куќа во 199 куќи,
4 семејства во една куќа во 28 куќи,
5 семејства во една куќа во 4 куќи,
6 семејства во една куќа живеат во 2 куќи (1 во Куманово и 1 во Чаир) и
7 семејства во една куќа живеат во 2 куќи (и двете во Тетово)**

„Легализација на домувањето за Роми“

Вработување

- вработени со договор за дело - 333**
- корисници на социјална помош - 1819**
- невработени, без социјална помош - 848**
- неформална работа на пазарот на трудот - 438**

Опис на конструкциите

Нелегални конструкции - 2485

Легални конструкции - 102

NATIONAL ROMA CENTRUM
НАЦИОНАЛНО РОМА СЕИВОНА

„Легализација на домувањето за Роми“

Димензии на конструкциите

до 50 метри квадратни - 1054 куќи

од 51 до 150 - 1304 куќи

од 151 до 200 - 154 куќи

од 201 до 250 - 78 куќи

Јавна инфраструктура

Имаат - 2348

Немаат — 237

Легализација

Би сакале да легализираат - 2481 куќи

Не би сакале да легализираат - 144 куќи

„Легализација на домувањето за Роми“

Собирањето на податоци се спроведе на 13,969 или 38% од вкупно 36 707 Роми во целните градови, што доволно зборува за легитимноста на податоците и обработката на истите се со цел да се добијат параметри и индикатори за понатамошна работа.

„Легализација на домувањето за Роми“

Целна група во проектот се 1519 подносителите на барања за утврдување на правен статус на бесправно изградени објекти во 6 општини во Македонија (Шуто Оризари, Куманово, Тетово, Штип, Кочани, Прилеп)

Шуто Оризари	555
Куманово	283
Штип	157
Кочани	121
Тетово	131
Прилеп	272
Вкупно	1,519

„Легализација на домувањето за Роми“

2 фаза се имплементира во периодот 01.02.2012 до 01.02.2015

Во рамки на проектните активности НРЦ работи на продолжување и водење на постапките за легализација и имплементација на активности за застапување кои ќе допринесат за ефективна реализација на правото на домување и спроведување на Законот за постапување со бесправно изградени објекти, преку следниве активности:

- Собирање и анализа на дополнителни податоци потребни за водење на постапките за легализација за 1,519 случаи во 6 општини**
- Отварање на Ресурсен центар во Куманово**

„Легализација на домувањето за Роми“

- обезбедување документи и пристап до правна и административна помош при контактите со институциите и/ или кога ќе се пријавуваат во кредитниот фонд кај Хабитат Македонија;**
- пристап и функционалност на бесплатна телефонска линија за информации и совети на клиенти;**
- правни совети, помош за постапки**
- застапување за правото на легален дом и уредување на правните односи**

NATIONAL ROMA CENTRUM
НАЦИОНАЛЕН РОМАН СЕНТРУМ

„Легализација на домувањето за Роми“

Резултати февруари, март, април 2012

- собрани се податоци за 1.519 подносителите на барања за легализација
- Ресурсниот центар работи на внесување и обработка на собраните податоци

NATIONAL ROMA CENTRUM
NATIONAL ROMAN CENTRUM

„Легализација на домувањето за Роми“

Законот е ист за сите и се применува на ист начин, но сите случаи не се исти, тие се различни.

Сите куќи се изградени под различни околности и различни основи биле применети во секој случај.

Понатамошната работа внимателно се планира и поради комплексноста на секој случај, бидејќи нема да има иста процедура и линеарни трошоци за сите постапки.

Пред да се продолжи постапката за легализација и пред да се направи геодетски елаборат некаде треба да се спроведе:

- оставинска постапка,**
- излагање на земјиштето и упис во имотен лист,**
- склучување на договор за закуп на земјиштето,**
- постои договор за купопродажба на земјиште но не е спроведен,**
- и уште многу други различни ситуации на кои наидуваме на терен.**

„Легализација на домувањето за Роми“

НРЦ мораше по вторпат да излезе на терен и да собере податоци за да може да се разгледа секој случај кој има поднесени барања за легализација и сега се соочуваме со комплексноста на постапката за легализација, односно неуредени имотно правни односи на земјиштето.

Предизвици на терен околу постапките за легализација

Поради различни политички, економски, социјални и други фактори, голем број од нив сеуште го немаат регулирано правниот статус на објектите во кои живеат и најчесто се соочени со нерасчистени имотно-правни односи на земјиштето на кое што се наоѓа објектот.

NATIONAL ROMA CENTRUM
NATIONAL ROMAN CENTRUM

„Легализација на домувањето за Роми“

Тоа значи дека и објектот во кој живеат и земјиштето на кое се наоѓа објектот не се запишани како титулари на сопственост што дополнително ја усложнува постапката за легален дом и право на сопственост на земјиштето.

Друг дополнителен фактор кој битно влијае на уредување на овие односи е непостоење на урбанистичка планска документација за урбани средини каде што ромската заедница има изградено живеалишта.

Легализацијата е врзана со земјиштето на кој е изграден објектот, и тоа се разгледува пред да се даде урбанистичка согласност за легализација од страна на општината.

„Легализација на домувањето за Роми“

Законот предвидува како услов поднесување на геодетски елаборат со имотен лист. Повеќето од подносителите на барањата за легализација немаат имотен лист, т.е немаат запишано право на сопственост на земјиштето на кое ја изградиле дивоградбата.

Со најновите измени на Законот се предлага поднесување на геодетски елаборат со имотен лист во рок од 1 година од стапување на сила на новите измени, што е многу краток рок земајќи ги во предвид сите ситуации на терен кои беа забележани од страна на НРЦ. Скоро и да е невозможно да се уредат имотно-правните односи на земјиштето на кое е изградена дивоградбата во рок од една година.

**Прашањето е дали сме подготвени да
се справиме со сите пречки околу
имплементацијата на Законот и
легализација на домување на Ромите?**

NATIONAL ROMA CENTRUM
NACIONAL ROMAN CENTRUM

NATIONAL ROMA CENTRUM

National Roma Centrum

“Done Bozinov” st. 11/5

1 300 Kumanovo

Tel/fax: 031/ 427 558

E-mail: info@nationalromacentrum.org

www.nationalromacentrum.org

NATIONAL ROMA CENTRUM
NATIONAL ROMA CENTRUM
